

Informe d'avaluació d'impacte de gènere del Projecte de decret pel qual es regula la Inspecció Educativa a les Illes Balears

Fets

En data 4 d'octubre de 2022, el secretari general de la Conselleria d'Educació i Formació Professional va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe d'avaluació d'impacte de gènere del *Projecte de decret pel qual es regula la Inspecció Educativa a les Illes Balears*; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb l'article 5.3 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Revisió del contingut

Consideracions jurídiques

Els principals fonaments jurídics relacionats amb la promoció de la igualtat real i efectiva entre dones i homes d'àmbit internacional, estatal i autonòmic, són, entre d'altres:

- 1) La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides el 18 de desembre de 1979, ratificada per Espanya.
- 2) La Carta de Drets Fonamentals, signada i proclamada el 7 de desembre de 2000 en el Consell Europeu de Niça, en els articles 21 i 23.
- 3) La Carta Europea per a la igualtat de dones i homes en la vida local, que convida als governs regionals i locals a exercir les seves competències en favor d'una major igualtat entre totes les persones.
- 4) La Constitució espanyola, en són especialment rellevants l'article 14 i el 9.2.
- 5) La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

- 6) La Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, a l'article 17.
- 7) La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
- 8) La Llei 30/2003, de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives elaborades pel Govern.
- 9) La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Anàlisi del context

Constitueix l'objecte del decret regular el funcionament i l'organització de la Inspecció Educativa en l'àmbit de l'ensenyament no universitari a les Illes Balears i establir les seves funcions i atribucions, així com els mecanismes per accedir-hi, formar-si i avaluar-la.

La conselleria competent és la d'Educació i Formació Professional, a través del Departament d'Inspecció Educativa, que controla, supervisa, assessora i avalua tots els centres educatius, de qualsevol titularitat i règim jurídic; dels programes i serveis, i de tota la resta d'elements que integren el sistema educatiu no universitari de les Illes Balears.

Revisió del llenguatge

La resolució 14.1 aprovada per la Conferència General de la UNESCO de 1987 estableix que en la mesura possible, s'ha d'evitar l'ús de terminologia que es refereixi explícita o implícitament a un sol sexe. Per altra banda, l'any 1990 el Consell de Ministres de la Unió Europea va aprovar la Recomanació sobre l'eliminació del sexisme en el llenguatge, considerant que aquest és un instrument essencial en la formació de la identitat social de les persones i va proposar tres mesures bàsiques a complir per part dels Estats membres:

- Incorporar iniciatives que promoguin un llenguatge no sexista.
- Promoure en els textos jurídics, educatius i de l'administració pública l'ús de terminologia harmònica amb el principi d'igualtat de gènere.
- Fomentar la utilització d'un llenguatge lliure de sexisme en els mitjans de comunicació.

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes, planteja a l'article 14.11 entre els criteris generals d'actuació dels poders públics «La implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques».

Per altra banda, l'Article 8 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, disposa que:

1. Les administracions públiques de les Illes Balears han de garantir un ús no sexista del llenguatge. Els poders públics i els organismes, les entitats i les societats dependents d'aquests faran un ús no sexista del llenguatge en totes les seves comunicacions escrites, en l'atenció personal i en els mitjans de comunicació.
2. Les administracions públiques de les Illes Balears promouran que en tots els àmbits tant públics com privats es faci un ús no sexista del llenguatge.
3. Les administracions públiques de les Illes Balears han de reproduir una imatge plural, diversa i no estereotipada de les dones i els homes, tal com estableix la normativa vigent en matèria de publicitat audiovisual i de publicitat il·lícita.

En la disposició addicional primera del Projecte de decret es recull que «Les formes de gènere gramatical tradicionalment dites masculines que apareixen en aquesta norma s'han d'entendre com a genèriques; per tant, quan es refereixen a persones es refereixen a totes, amb independència del sexe amb què s'identifiquen». Des de l'Institut Balear de la Dona consideram que aquesta disposició és sexista, esbiaixada al gènere i invisibilitza a les dones i per tant no és conseqüent amb les polítiques d'igualtat. Es recomana la seva eliminació i la substitució del llenguatge sexista per llenguatge inclusiu. Es suggereix que es substitueixi el masculí genèric per les indicacions següents per a la utilització d'un llenguatge inclusiu:

- «els professors» per «els professors i professores», o bé els genèrics «el professorat», «el personal docent» o «l'equip educatiu»
- «els inspectors» per «els inspectors i inspectores»
- «funcionaris» per «el funcionariat»
- «el cap de departament» per «el o la cap de departament»
- «els coordinadors» per «els coordinadors i coordinadores»
- «el president» per «el president o la presidenta» o bé «la presidència»

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries.

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

Anàlisi de la pertinència

Per la seva naturalesa de caràcter organitzatiu del projecte normatiu examinat no se'n pot deduir la incidència sobre les desigualtats entre dones i homes, atès que la regulació de les atribucions, principis, funcions, l'estructura i funcionament de la Inspecció Educativa no interfereix directament en les repercussions positives o adverses en matèria d'igualtat. No obstant això, el paper de les inspectores i inspectors del sistema educatiu és primordial per a la millora de la qualitat en l'educació i per vetllar pel compliment de l'ordenament jurídic que afecta als centres educatius.

La inspecció educativa ha de vigilar que en els centres educatius es compleixi amb allò que disposa al Capítol I del Títol IV de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, relatiu a les mesures per promoure la igualtat a l'educació.

Propostes de millora i recomanacions

Sens perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixin les següents indicacions:

— Introduir els suggeriments de la revisió del llenguatge per tal d'evitar una redacció sexista del text normatiu. Per superar l'ús del masculí com a genèric disposem d'altres recursos lingüístics: l'ús de formes dobles o formes genèriques o el canvi de redacció de la frase.

A més d'incloure la perspectiva de gènere en la redacció de la pròpia norma, s'haurien d'aplicar aquestes mateixes recomanacions en el quefer de l'equip educatiu encarregat de la inspecció per tal de promoure el seu ús a les persones de referència i model dels infants, en els documents de centre i els materials i recursos de l'aula (joguines, contes, jocs, etc.), atès que en la llengua s'interioritzen imatges culturals i regula la conducta pròpia i la d'altres persones. El que es digui, quan es digui i com es digui pot afectar tot el món afectiu i mental de l'alumnat.

— S'hauria d'incloure en la formació de la inspecció educativa una preparació específica en matèria d'igualtat d'oportunitats de dones i homes, coeducació, violència masclista i educació afectiva i sexual, atesa la incidència que pot tenir la tasca inspectora en la salvaguarda dels drets per la igualtat i no discriminació en els centres educatius.

— Per altra banda, en compliment de l'article 4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, la comissió de coordinació ha d'assegurar una presència equilibrada de dones i homes.

— La inspecció educativa ha de vigilar que en els centres educatius es compleixi amb allò que disposa al Capítol I del Títol IV de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Sol·licitud informació

D'acord el que estableix l'article 5.4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes «de conformitat amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, el projecte normatiu ha de respectar la igualtat de sexes mitjançant la reducció o l'eliminació de les desigualtats detectades i ha d'incloure les mesures adreçades a neutralitzar-ne el possible impacte negatiu en la situació de les dones i els homes considerats com a col·lectiu».

D'acord el que estableix l'article 10.1 de la citada llei, «el Govern de les Illes Balears, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona han de vetllar per garantir la coordinació i la integració adequades de les accions en matèria d'igualtat de dones i homes, i han d'adoptar les mesures necessàries respecte d'això».

Es sol·licita que se'ns remeti una còpia de la redacció definitiva de la norma, per comprovar la inclusió de mesures i accions que contribueixin a la consecució de la igualtat d'oportunitats real entre dones i homes.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, document signat electrònicament

La tècnica de l'Institut Balear de la Dona

